

Posudek na bakalářskou práci Gustava Koutníka „Alegorická metoda výkladu u Filona z Alexandrie“

Cílem práce Gustava Koutníka bylo vyložit „strukturu, smysl a základní principy Filonovy alegorické metody“, a to zejména na základě interpretace vybraných úryvků textů z Filonových spisů *De posteritate Caini*, *De Iosepho*, *De Abrahamo* a dalších. Autor k danému tématu shromáždil poměrně rozsáhlý soubor literatury (viz pěkně provedená rešerše na s. 6-9), kterou pak (převahu zde mají zejména závěry Dillonovy - příslušné partie z jeho knihy *Middle Platonists* ostatně Gustav Koutník předložil jako svůj bakalářský překlad) vhodně využívá při analýzách Filonova textu. Autor předkládá dále obecný (po mém soudu až poněkud redundantní) úvod do Filonova myšlení a doby (s. 10-17). Vlastní jádro práce pak tvoří jednak výklad alegorizace v řecké literatuře (zde bych uvítal poněkud obsáhlejší výklad stoické alegorie) a v židovském prostředí, a dále pak vlastní interpretace a rozbor vybraných Filonových pasáží (s. 23-45). Smysl Filonovy alegorické metody pak autor v závěru určuje – ostatně ve shodě s tradicí filonovského bádání – jako nástroj apologie judaismu vzhledem k nároku – z Filonovy perspektivy vyšší – řecké kultury, filosofie a vzdělanosti.

Autor vědomě rezignoval na pokus hledat prameny a zdroje Filónova myšlení: v amalgámu stoických, platónských, peripatetických a dalších motivů je to opravu „lov v houštinách, kde nic neslibuje přítomnost zvířete“, kterému se nadto věnuje příliš mnoho badatelů na to, aby k této věci bylo možno říci nejen něco nového ale i něco smysluplného. Téma, tak jak si ho autor zvolil, ovšem považuji za relevantní a v našem prostředí za relativně nezpracované: analýza a pochopení Filonovy alegorické metody představuje jednak vhodný vstup do díla samotného Filona, ale též základ pro odlišení mezi typologií a alegorií (či s Auerbachem řečeno figurativního výkladu) u pozdějších křesťanských autorů jako byl Kléméns Alexandrijský či Órigenés.

Metodou práce odkazuje ke gadamerovské hermeneutice, jakkoliv se zde o ní autor příliš nerozepisuje a explicitně ji nereflektuje (srov. pozn. č. 11 na s. 10).

Výraznou slabinou (a v tomto smyslu metodologickým prohřeškem) je ovšem práce s Filonovým textem: je jistě na závalu to, že autor nepracuje s řeckým originálem, horší je ovšem, že autor si zvolil spíše starší Yongeův překlad než zhruba o půl století mladší „kritické“ překlady, jež vyšly v bilingvách edice LOEB.

V celku je ovšem nutno konstatovat, že autor jistě předložil práci, jež je hajitelná: jakkoliv asi v tomto případě Gustav Koutník neobhájil svou práci Eliadovu maximu „religionisty se nestáváme tím, že zvládneme partikulární filologie, ale tím, že jsme schopni integrovat náboženská data do obecné perspektivy“ – na to je práce příliš „konkrétní“ a málo „obecně integrující“ – a nelze ji proto hodnotit jako výbornou, myslím, že snad obhájí to, že naplňuje bytostný rozměr, který podle Eliada religionistiku zakládá: být disciplínou zároveň spirituální a propedeutickou. Z tohoto důvodu (*ad hominem*) navrhuji jako výchozí hodnocení pro obhajobu 33 bodů a známku velmi dobře, jež lze snad i o něco zvýšit, v závislosti na tom, jak úspěšně se Gustav Koutník vypořádá s námitkami oponenta.

V Praze 19. 6. 2007

Mgr. Josef Kružík, Ph.D